

ANTONIE MOISEI (Cernăuți, Ucraina)

**Vrăji matrimoniale la Sf. Andrei
în tradiția populației române și ucrainene din Bucovina
(caracteristică comparativă)**

Vrăjile fetelor românce din Bucovina uneori sunt legate de o anumită dată din calendar, în alte cazuri se aplică la mai multe sărbători.

Baza bibliografică a studierii vrăjilor fetelor din Bucovina o constituie răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hașdeu și N. Densușianu, „Atlasului etnografic român”, antologiile etnografice, colectate de investigatorii români, ucraineni și austrieci din cea de-a doua jumătate a sec. XIX – sec. XX, materialele Arhivei Științifice Centrale a Academiei de Științe a Republicii Moldova, de asemenea materialele personale acumulate în expedițiile etnografice realizate atât în satele românești, cât și în cele ucrainene din Bucovina. Izvoarele disponibile ne-au permis să cartografiem și să tipologizăm informația depre vrăjile matrimoniale din circa 150 sate bucovinene.

În studiul de față vom încerca să caracterizăm vrăjile tipice, răspândite în practica tradițională a populației române din Bucovina. Considerăm, că cele mai cunoscute vrăji sunt: 1) punerea în apă a unei crenguțe de vișin la Sf. Ecaterina și ghicirea viitorului după faptul înfloririi ei de până la Crăciun; 2) vraja cu turte și ghicirea viitorului după bobi la Sf. Andrei; 3) „masa ursitorului”, ciocănirea lingurilor în ajunul Crăciunului; 4) Vergelul practicat de tineri la Sf. Vasile; 5) vrăji cuplate în procedura de vizită a preotului la Bobotează; 6) derăderea fetelor bătrâne și a holteilor la Lăsatul Secului; 7) vrăji cu apă neîncepută și ouă roșii la Paști; 8) semănatul busuiocului de dragoste, săparea mătrăgunei, stropirea cu apă la Sf. Gheorghe.

Alte vrăji, având un caracter mobil, puteau fi practicate în timpul mai multor sărbători calendaristice. Materialul de expediție disponibil ne permite să precizăm și coincidența calendaristică a unor vrăji la ucrainenii din Bucovina: obiceiul de a „semăna” cânepă la Sf. Andrei, ciocănirea lingurilor la Crăciun etc. Poziție calendaristică fixă în spațiul etnic ucrainean avea jocul ritic „Kalâta” la Sf. Andrei, vrăjile cu cununile de flori la Ivan Kupala (Sânzâiene), practicate parțial și cu anumite particularități de ucrainenii din Bucovina.

Unele vrăji fixe aveau un areal de răspândire cu mult mai larg decât Bucovina. Ne referim la așa obiceiuri ca vraja cu turtele la Sf. Andrei (Indrelușa, Andrelușa), răspândită atât în Bucovina cât și în întreg spațiul etnografic românesc¹.

În baza informației etnografice din sec. XIX – începutul sec. XX, prof. O. V. Kurocichin afirmă că vraja cu „balabuște” e unul dintre obiceiurile tipice ale șezătorilor andreene pe întreg teritoriul Ucrainei².

Coacerea turtelor în ajunul Sf. Andrei

Românii bucovineni practicaau ritul în casa uneia din fete. Fiecare fată pregătea **turtițe** (Bairachi,

¹ Berdan L. Totemism românesc. Structuri mitice arhetipale în obiceiuri, ceremonialuri, credințe, basme. – Iași: Editura Universității A.I.Cuza, 2001, p. 154; Bilțiu P., M. Fascinația magiei. Vrăji, farmece, desfaceri din județul Maramureș. – Baia Mare: Enesis, 2001, p. 340-343; Chivu Iu. Cultul grâului și a pâinei la români. – București: Minerva, 1997, p. 112; Olteanu A. Calendarele poporului român. – București: Paideia, 2001, p. 502;

² Курочкін О.В. Новорічні свята українців. Традиції і сучасність. – Київ: Наукова думка, 1978, p. 37;

Bălcăuți, Calafindești, Frătăuții Noi, Mihoveni, Petrașivca, Poieni, Siret, Tărășăuți, Todirești)³; **colțunași** (chiroște) – Bairachi, Băhrinești, Bălăcena, Boian, Cupca, Frătăuții Noi, Mahala, Mămăliga, Ostra, Ropcea, Stupca⁴; **sarmale** – Crasna, Fundu Sadovei, Petrașivca⁵; **bucățele de aluat sau mămăligă** – Frătăuți, Mahala, Marșinți, Stupca⁶; **turte din mămăligă cu brânză** (Roșcani)⁷; **„balabuște”** – Bălcăuți, Colincăuți, Dinăuți, Dranița, Nesvoia, Stălinești⁸. În Crasna Storjinețului în vrajă foloseau bucățele de salam.

Coacerea turtelor se făcea într-o anumită consecutivitate. La început fetele umpleau un vas cu făină de păpușoi, apoi fiecare din ele, pe rând, scoteau din fântână o găleată cu apă, aduceau cu gura apă neînceptută și o vărsau în vasul cu făină. Următoarea participantă repeta acțiunea – găleata era vărsată și scoasă alta. Apa de la toate fetele trebuia să fie neînceptută.

Vraja putea să difere de la localitate la localitate: turțițele în unele sate bucovinene li se dădeau porcului (Crasna), sau cucoșului (Ciudei)⁹, fetele modelau 9 sau 12 turte din mămăligă și brânză, le așezau pe bățator și chemau motanul (Mihoveni, Roșcani)¹⁰. Diferă totodată și componența numerică a fetelor care participau la vrajă. De exemplu, în seara din ajunul Sf. Andrei la pregătirea colțunașilor se adunau trei fete în Mămăliga, Noua Suliță și Ropcea Storjinețului¹¹; la Dranița raionul Noua Suliță acest rit era practicat de două fete, la Marșinți raionul Noua Suliță la vraja după bucățele de mămăligă lua parte un număr impar de fete. La Petrașivca Herței acest rit era executat de o singură fată. Ea pregătea atâtea turte, câți flăcăi avea, și le dădeau câinelui. Credeau că flăcăul a cărui turtă a fost mâncată prima, acela va deveni mire.¹²

Această metodă de a ghici viitorul era pe larg aplicată de ucrainencele din regiunea Cernăuți și de cele din regiunile vecine, deosebindu-se foarte puțin de cea românească. La ucraineni ritul era efectuat de asemenea în colectiv, fetele aduceau cu gura apă neînceptută din fântână sau râu¹³. De regulă, pentru această vrajă fetele ucrainence pregăteau: **colțunași** („varenichi”) – umplute cu cașcaval, cartofi, dulceăț; **„balabuhâ”** sau **„balabuște”**; **brânzoaice** („mandrâchi”); **pânișoare** („pampușchi”); **plăcinte** („pârôgâ”); **turte** („corjichi”); **găluște** („galușchi”); **lipii** („palianâți”); **bucățele de terci** în smântână etc.¹⁴ În genere, în satele ucrainene fiecare fată își pregătea coptura sa și o însemna. Dar existau și deosebiri. De exemplu, în satul Serghii, raionul Putila fiecare fată prepara câte trei colțunași. Primul indica faptul că fata se va mărita în anul viitor, al doilea – peste un an; al treilea – va rămâne nemăritată. Vrajău cu ajutorul motanului.

Româncele din Bucovina cunosc o variantă de vrajă cu colțunași fără participarea câinelui sau

³ Material cules în cadrul expedițiilor etnografice organizate de autor în satele românofone și ucrainene din Bucovina (regiunea Cernăuți și județul Suceava), păstrat în muzeul etnografic a facultății de istorie, politologie și relații internaționale a Universității naționale Iurii Fedcovici din Cernăuți (MEEA UNFC). – 1997-2007; Arhiva Științifică Centrală a Academiei de Științe a Republicii Moldova (AȘC AȘRM). – Fond N 19. – Materialele expedițiilor științifice, efectuate în perioada 1946-1985 pe teritoriul Republicii Sovietice Moldova și Ucraina: D. N. 83. - Folclor cules de la informatorii din s. Bairachi raionul Herța regiunea Cernăuți (1957) de R.Cărăușu, p. 74; Marian S.Fl. Sărbătorile la români. Studiu etnografic / Ediție îngrijită și introducere de I.Datcu. – București: Editura „Grai și Suflet – Cultura Națională, 2001. – Vol. I., p. 55, 102-104; Vol. II., p. 61;

⁴ MEEA UNFC; Marian S.Fl. Sărbătorile la români ..., op. cit., T. 1., p. 55, 141-142; Diaconu V. Etnografie și folclor pe Suha Bucovineană. Obiceiuri și credințe. – Iași: Unirea, 2002, p. 406-407; Чеховський І.Г. Матримоніальна ворожба у молодіжній зимовій обрядовості українців Карпат // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології. – Чернівці: Золоті литаври, 1998. – Т. 1., p. 161;

⁵ MEEA UNFC; AȘC AȘRM. – F. N. 19. – D. 248. Folclor cules în satele Crasnoilisk, Cireș, Ciudei, Pătrăuții de Sus – regiunea Cernăuți (1972) de G.Botezatu, N.Băieșu, p. 114; Marian S.Fl. Sărbătorile la români ..., op. cit., T. 1., p. 55;

⁶ MEEA UNFC; Dan D. Credințe populare bucovinene // Gazeta Bucovinei. – 1894. – № 99. – P. 1-2; Marian S.Fl. Sărbătorile la români ..., op. cit., T. 1., p. 55;

⁷ Iacob E.A. Oameni și datini din Roșcanii Sucevii / Ediție îngrijită de S. și I. Popescu-Sireteanu, studiu introductiv de I. Popescu-Sireteanu. – Iași: Princeps Edit, 2006, p. 242-244;

⁸ MEEA UNFC; AȘC AȘRM. – F. N. 19. – D. 239. Folclor cules în satele Colincăuți, Dinăuți, Malinovca, Rachitna, Șișcăuți – regiunea Cernăuți (1971) de E.Junghietu, p. 84-85;

⁹ MEEA UNFC;

¹⁰ Iacob E.A. Oameni și datini ..., op. cit., p. 242-244; Marian S.Fl. Sărbătorile la români ..., op. cit., T. 2., p. 61;

¹¹ Чеховський І.Г. Матримоніальна ворожба ..., op. cit., p. 161;

¹² MEEA UNFC;

¹³ MEEA UNFC; Чеховський І.Г. Матримоніальна ворожба ..., op. cit., p. 161-163;

¹⁴ MEEA UNFC; Чеховський І.Г. Матримоніальна ворожба ..., op. cit., p. 160-163;

motanului. În unele sate românești de aici umpleau colțunașii cu bilețele cu numele flăcăilor. O hârtie rămânea curată. Colțunașii erau puși la fiert. Când la suprafața apei clocotinde ieșea primul colțunaș – îl scoteau și citeau numele de pe hârtie – credeau, că acel flăcău va fi mirele fetei (Forosna, Colincăuți, Crasna, Valea Cozminului). În satul Mahala fetele umpleau colțunașii cu smoc de păr din capul fetelor și serveau cu ei flăcăii. Flăcăilor le prevestea căsătorie cu acea fată, părul căreia i-a căzut în colțunașul ales¹⁵. Vrajă identice sunt cunoscute și la ucrainenii. Fetele puneau în colțunași bilețele cu numele flăcăilor, în unele cazuri le puneau în plăcinte sau „klețchi”. Ghiceau după ordinea în care colțunașul ieșea la suprafața apei clocotinde. În unele localități colțunașii cu bilețele puteau fi propuse motanului. În Bucovina printre fete era răspândit obiceiul de a pregăti o turtă „sărată” și de a o mânca înainte de culcare. Prin somn fata avea să-l vadă pe ursitul ei, cum îi oferă apă (Bairachi, Crasna, Dranița, Petrașivca, Vatra Dornei)¹⁶.

Încă o vrajă realizată în ajunul Sf. Andrei era cea cu 41 de boabe. Conform acestui ritual fetele puneau boabele sub pernă și sperau că o să-și vadă în vis ursitul¹⁷. În satul Mahala în ajunul Sf. Andrei fata punea sub pernă 41 de boabe, rostind : “Voi 41 de fire de grâu! / Eu voi dormi și voi hodini, / Dar eu mă rog lui Dumnezeu, / În vis să-l visez / Și-aievea să-l văz”¹⁸. Acest obicei este caracteristic și pentru alte zone etnografice românești¹⁹, fiind inclus de M. Olinescu în „Calendarul vrăjilor, farmecelor de dragoste, ursită și măritiş de peste an”²⁰.

Izvoarele disponibile ne permit să constatăm, că vrăjile fetelor cu folosirea bucatelor ritice sunt mult mai răspândite la ucrainenii din Bucovina. Acest fapt e mărturisit de asemenea și de tradiția slavă de preparare a mâncărurilor ritice. Ca exemplu ne poate servi vraja cu blinile („blină”), uzitate de tineret în ajunul Anului Nou, Crăciunului, Sf. Andrei și Ivan Kupala. Conform obiceiului slav, fata ieșea afară cu blineaua subsioară, sub cămașă, în buzunar sau întinsă pe față, apoi i-o oferea primului bărbat întâlnit, întrebându-l numele. Așteptau să vadă a cui blinea era prima înșfăcată de câine de pe prag. Cu blineaua ieșeau (sau călare pe cociorvă) în stradă, la răscrucea drumurilor sau urcau pe o grămadă de gunoi și acolo „chemau”, vociferând, soarta, ascultând din care parte va lătra câinele; în acest timp blineaua era pusă pe cap. Cu blineaua ascultau sub fereastră la vecini. Ținând blineaua în mână, strigau în horn, numărau parii din gard²¹.

Jocul ritualic „Kalâta”

În Bucovina în ajunul Sf. Andrei ucrainenii practicau vraja „Kalâta” („Kaleta”), cunoscută în arealul slav. „Kalâta” în Polesia ucraineană era numită o turtă, atârnată cu o ață de grinda din casă. Fetele, încălecând cociorva, se apropiau de turtă și încercau fără ajutorul mânilor să muște o bucată din ea. În procesul ritului un rol important jucau participanții „pan Keletânschi” (el păzea cu o bidinea murdară de funingine, îi veselea pe participanții la vrajă) și „pan Koțiubinschi” (călare pe vâtrai încerca și el să muște „kalâta”)²². În pofida faptului că unii cercetători (L.Vinogradova, S.Tolstaia) consideră că jocul ritic „kalâta” e răspândit într-un areal limitat doar de zona Polesia²³, materialele disponibile ne permit să afirmăm că la etapa actuală acest obicei există în tradiția ucrainenilor din regiunea Cernăuți

¹⁵ MEEA UNFC;

¹⁶ MEEA UNFC; AȘC AȘRM. – F. N. 19. – D. 248. – p. 114; Bizom T. Anul Nou // Ion Creangă. – N 7. – 1911. – P. 213; Niculiță-Voronca E. Datinele și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică (Ediție îngrijită de V. Durnea). – Iași: Polirom, 1998. – Vol. I., p. 155;

¹⁷ Pamfile T. Sărbătorile la români: Crăciunul. Studiu etnografic. – București: Librăriile Socec & Comp., C.Sfetea, 1914, p. 142-143;

¹⁸ Voronca E.N. Datinele și credințele poporului român. – Cernăuți: Tipografia Isidor Wiegler, 1903, p. 107;

¹⁹ Ciaușanu Gh. F. Superstițiile poporului român. În asemănare cu ale altor popoare vechi și noi / Ediție critică, prefață și indice tematic de I.Oprișan. – București: Saeculum, 2001, p. 227;

²⁰ Olinescu M. Mitologie românească. Cu desene și xilografuri de autor / Ediție critică și prefață de I.Oprișan. – București: Saeculum I.O., 2003, p. 271;

²¹ Славянские древности. Этнолингвистический словарь под ред. Н.И.Толстого. – М.: Международные отношения, 1995. – Т. 1., p. 195;

²² Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. – Харків: Фоліо, 2004, p. 18-20;

²³ Виноградова Л.Н., Толстая С.М. Андрей // Славянские древности. Этнолингвистический словарь под ред. Н.И.Толстого. – М.: Международные отношения, 1995. – Т. 1., p. 110; Толстая С.М. Полесский народный календарь. – М.: Индрик, 2005, p. 32;

și regiunile învecinate. Unele elemente ale acestui obicei au fost atestate la populația ucraineană din raioanele Chelmenți și Securenii din regiunea Cernăuți. Așa, de exemplu, în satul Conovca raionul Chelmenți la șezătorile andreene aluatul pentru „kalâta” era mestecat de fiecare din fete, la el adăugau miere, mac, nuci, mere. Până ce „kalâta” se cocea în cuptor fetele jucau și cântau afară. Turta rituală era legată cu o cordică roșie, în mijloc îi făceau o gaură, prin care cu o ață o legau de pod. Fiecare participantă la vrajă trebuia sărind să muște o bucată din turtă. Credeau, că acea fată care va reuși să muște coptura – se va mărita în curând. În satul Boianciuc și Vașcăuți din raionul Securenii la jocul ritualic erau invitați și flăcăii²⁴.

Arealul limitat de răspândire a acestui obicei la ucrainenii din regiunea Cernăuți, ne permite să concluzionăm că jocul ritic „kalâta” nu este specific pentru teritoriul amintit. Această acțiune, probabil, a fost împrumutată de populația locală de la vecinii din alte regiuni ale Ucrainei.

Obiceiul de a „semăna” cânepă la Sf. Andrei

Conform afirmațiilor cercetătorilor culturii tradiționale a slavilor L.Vinogradova și S.Tolstaia, cele mai răspândite vrăji andreene erau cele cu „semănarea” semânței de cânepă și în (mai rar de grâu, hrișcă, mazăre) în casă, lângă casă, sub fereastra iubitului sau flăcăului cu numele Andrei, în drum, la răscrucea drumului, uneori presărau grăunțe peste animale (Polesia). După cum afirmă ele, vrăji și formule verbale analogice uneori sunt practicate și la alte sărbători (sf. Olexii, Vasile, Macovei, Mihail, Ștefan). Ritul e executat seara sau noaptea după o zi petrecută cu rugăciuni și post. Fetele se dezbrăcau în pielea goală sau lepădau doar rochiile, boabele „însemânțate” erau „grăpate” cu pestelca, cu rochia, pantalonii bărbătești. Asemenea vrăji sunt atestate în sudul Poloniei, în Carpați, Slovacia de Est, în Polesia, Ucraina²⁵. Acest obicei era răspândit pe larg la ucrainenii din regiunea Cernăuți și regiunile învecinate. El era organizat în majoritatea cazurilor în ajunul Sf. Andrei, mai rar în ajunul Crăciunului (Șișcăuții raionul Chițman) sau alte sărbători calendarice²⁶. Tipic pentru ucraineni era ieșirea fetelor în ajunul lui Sf. Andrei în pielea goală în curte și „semănarea” cânepii (Milievo raionul Vijnița)²⁷. Semințele erau, de regulă, „grăpate” cu un element din îmbrăcămintă – cu fusta sau catrința. În acest timp fata rostea: „Андрію, Андрію! / Я на тебе коноплі сію; / Спідницею волочу, – / Бо дуже заміж хочу. / А ще хочу знати / З ким маю його брати.” / „Andrii, Andrii! / Peste tine semăn cânepă; / Cu fusta gras, - / Măritată vreau. / Și mai doresc să știu / Cu cine mă voi mărita.” (Măgovo-Vijnița, Conovca-Chelmenți, Cruglâc-Hotin a regiunii Cernăuți, Cneajdvir raionul Colomâia regiunea Ivano-Francovsc, Negostina județul Suceava), sau mai simplu: „Андрію, Андрію, / Я коноплі сію. / Дай мені знати / З ким я буду шлюб брати.” / „Andrii, Andrii! / Eu cânepă semăn. / Dă-mi de știre / Cu cine mă voi mărita.” (Zaluca Gorișne raionul Sniatin regiunea Ivano-Francovsc)²⁸. Această vrajă e răspândită pe larg și în alte regiuni ale Ucrainei²⁹. În Ucraina și Belarusia obiceiul de „semănare” a cânepii putea fi executat în ajunul lui Sf. Andrian³⁰.

La Mahala raionul Noua Suliță fetele după „grăparea” semințelor, înconjurau de trei ori casa în pielea goală, iar a treia oară, mergând la șopron, luau de acolo semințe de cânepă. Câte semințe luau – atâția ani se credea că vor rămâne nemăritate³¹.

Populația română din Bucovina mai avea obiceiul să „samene” cânepă lângă tăietor. De pildă, în Colincăuții Hotinului fetele târau în jurul tăietorului catrința, apoi o așterneau pe trunchi, se așezau pe ea, cu ochii închiși ascultau din care parte vor lătra câinii. În acest timp flăcăii încercau să-i fure de

²⁴ MEEA UNFC;

²⁵ Виноградова Л.Н., Толстая С.М. Андрей ..., op. cit., p. 109-110;

²⁶ MEEA UNFC;

²⁷ Чеховський І.Г. Матримоніальна ворожба ..., op. cit., p. 166;

²⁸ MEEA UNFC; Чеховський І.Г. Матримоніальна ворожба ..., op. cit., p. 166;

²⁹ Культура і побут населення України. – Київ, 1993, p. 162, Курочкин А.В. Календарные обычаи и обряды // Украинцы / Отв. ред. Н.С.Полищук, А.П.Пономарев. – М.: Наука, 2000, p. 397; Толстая С.М. Полесский народный календарь. – М.: Индрик, 2005, p. 32;

³⁰ Славянские древности ..., op. cit., Т. 1., p. 116;

³¹ Marian S.Fl. Sărbătorile la români ..., op. cit., Т. 1., p. 100-102;

sub ea catrința³².

În unele localități bucovinene se resimte influența ucraineană asupra acestui rit. În satul Frasin județul Suceava această vrajă era executată în ajunul Sf. Andrei. După ce toată ziua fetele au postit, ele „semănând” cânepă în jurul tăietorului, rosteau: „Andrei, Andrei, eu semăn cânepă ca tu să-mi spui în vis cu cine o voi culege”³³. Astfel, dacă chiar această vrajă în interpretarea populației române din Bucovina are unele deosebiri de cele ale fetelor ucrainene, trebuie să evidențiem acel fapt, că obiceiul de vrăjire prin „însemnătarea” cânepei e aproape necunoscut în alte zone locuite de români. Putem presupune, că în trecut această vrajă era menită să asigure o roadă bogată de cânepă.

Opțiunea unei sărbători calendaristice concrete, în timpul căreia se practicau cele mai multe vrăji ale fetelor, era condiționată de tradiția existentă la un anumit popor pe un anumit teritoriu. După cum ne mărturisesc izvoarele efective, favorabil pentru vrăji era considerat timpul care coincidea cu o perioadă de trecere, de schimbare bruscă. Astfel în tradiția populației române din Bucovina un caracter de masă purtau vrăjile de Anul Nou și Sf. Andrei, răspândite practic și în alte teritorii ale spațiului etnic românesc. Favorabile vrăjilor practicate de fete erau considerate sărbătorile Sf. Ecaterina, Crăciunul, Boboteaza, Paștile, Sf. Gheorghe, într-o măsură mai mică Sf. Varvara, Blagoșteniile, Sf. Petru și Pavel, Ispasul, Alexiile, Sânzâienele etc.

Spre deosebire de populația română, la ucrainenii din Bucovina cele mai populare erau vrăjile din ajunul Sf. Andrei, din noaptea din 12 spre 13 decembrie, răspândite practic în întreg arealul etnic ucrainean. Printre vrăjile uzitate de fetele ucrainene din Bucovina purtau un caracter de masă cele practicate la sărbătorile din preajma Crăciunului (sf. Ecaterina, Varvara), din ciclul sărbătorilor de iarnă (Crăciun, Anul Nou, Iordan), de primăvară-vară (Paști, Ivan Kupala), de toamnă (Pocroavele). Mai puțin favorabile vrăjitoriei erau considerate Duminica Mare, Sf. Neclăie, Blagoșteniile, Sf. Iurii etc. În ciclul sărbătorilor de primăvară-vară cea mai favorabilă pentru vrăji la ucrainenii era considerată sărbătoarea lui Ivan Kupala, la români – Sf. Gheorghe. Totodată putem afirma, că vrăjile practicate de fetele ucrainene la Ivan Kupala nu sunt atestate la români, iar vrăjile româncelor bucovinene de la Sf. Gheorghe (dezgroparea mătrăgunei, semănatul busuiocului de dragoste) practic n-au fost fixate la ucrainenii din Bucovina. În contrast cu românii, ucrainenii din Bucovina practică pe larg obiceiurile matrimoniale la Pocroave.

Considerăm că trebuie schimbată concepția complexului de vrăji matrimoniale. Până acum ele erau considerate în majoritatea cazurilor ca anexe amuzante la anumite sărbători calendarice. Raportul populației și a participanților la ceremoniile matrimoniale față de vrăji era diferit. Deja la începutul sec. XX vrăjile fetelor își pierdeau funcția magică și se transformau în jocuri tradiționale cu caracter de glumă. Dar, indiferent de rezultatele proceselor de degradare, vrăjile calendarice s-au păstrat parțial în perioada postbelică, iar în zilele noastre observăm chiar o anumită sporire a interesului față de ele, ca și față de magia nupțială în genere.

Apartenența teritorial-administrativă a satelor amintite în studiu regiunea Cernăuți – Ucraina

raionul Herța

Bairachi
Petrașivca

raionul Noua Suliță

Bălcăuți
Boian

raionul Hliboca

Băhrinești
Cupca
Valea Cozminului

raionul Storojineț

Ciudei

³² MEEA UNFC;

³³ Diaconu V., Etnografie și folclor pe Suha Bucovineană. Obiceiuri și credințe. – Iași: Unirea, 2002, p. 409;

Dinăuți	Crasna
Dranița	Ropcea
Forosna	
Mahala	raionul Hotin
Marșinți	Colincăuți
Mămăliga	
Nesvoia	
Stălinești	
Tărăsăuți	
Județul Suceava – România	
Bălăcena	Ostra
Bilca	Poieni
Calafindești	Siret
Frasin	Stupca
Frătăuți	Roșcani
Frătăuții Noi	Todirești
Fundu Sadovei	Vatra Dornei
Mihoveni	

In the present study we bring into focus pre-marital witchcraft, which were widely used in the traditional practice of the Romanian population in Bucovina. We consider that some of the most well-known witchcraft methods are: 1) the putting in water of a sour-cherry tree twig on Saint Catherine day, and the foretelling of future from its blossom before Christmas; 2) the witchcraft with bread and the foretelling of future with beans on St. Andrew's day; 3) „the foreteller's dinner”, the clanging of spoons on Christmas Eve; 4) the Vergel (a special dance) danced by young people on St. Basil's day; 5) witchcraft connected with the visit the priest pays on Epiphany day; 6) the laughing at old maids, and old boys on Shrove Tuesday; 7) witchcraft with clean water and red eggs on Easter day; 8) sowing love basil, dressing the banewort, and watering on St. George.

We think that we need to change some of the conceptions about the complex of matrimonial witchcraft. Until now they have been analysed, in most of the cases, only as ritualistic appendices to various calendaristic holidays. But, they can be seen as complex phenomena, which appeal to an entire series of special „languages”.

The way the population and the participants in these ritualistic activities see them, have always been different. This fact has produced slips in functions, and even in meanings, even from the beginning of the 20th century, when the witchcraft of girls lose thier magical function, and are tranformed into traditional games, which have a joking character. But, in spite of the results of the degradation processes, calendaristic witchcraft have been preserved partially during the post-war period, and in our days, we also notice an increased interest for them, as well as for the pre-nuptial and nuptial magic in general.